

02.10.2023

6-А-Б

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Спільноти землеробів і скотарів на території України.

Мета уроку: ознайомити учнів з досягненнями трипільської археологічної культури; визначити хронологічні межі та особливості її існування на території України.

Розкрити досягнення і значення трипільської культури в історії України.

Продовжувати розвивати у школярів уміння і навички самостійно працювати з історичною інформацією, аналізувати її, робити власні висновки. Прищеплювати любов і повагу до рідної землі і її історії.

Актуалізація опорних знань

Бесіда

Яка роль археології в дослідженні минулого?

Де зберігають археологічні пам'ятки?

Чому працю археологів порівнюють із роботою слідопитів?

Чим відрізняються культурний шар і археологічна культура?

Мотивація навчальної діяльності.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/Ju4HbPttVeQ?si=EvvK2W7RebY18DIe>

Вивчення нового матеріалу.

У 1897 р. на українській землі було знайдено цікаву історичну пам'ятку – неподалік від Києва, біля с. Трипільля, виявили глиняний горщик, вік якого визначили в кілька тисяч років. Отже, сьогодні на уроці ми маємо дослідити і з'ясувати, кому належав знайдений горщик.

Найдавніші часи в історії людства і справді приховують найбільше таємниць. Адже від тієї доби лишилося надто мало свідчень – ні імен окремих людей, ні назв народів. Тільки понівечені часом залишки людської діяльності – уламки знарядь праці, залишки давніх поселень, могильники тощо. Проте й такі пам'ятки найдавніших часів відкриваються не будь – кому. Зрозуміти й розтлумачити їх під силу лише вченим – дослідникам минулого.

І саме у селі Трипілля що на Київщині у 1897 році визначний археолог Вікентій Хвойка виявив сліди діяльності давніх землеробів, які свідчать про високий рівень розвитку даної археологічної культури, яка за місцем першої знахідки отримала назву трипільська.

Міркуємо!

Роздивіться ілюстрації, на яких зображено керамічні вироби, що належать носіям трипільської культури. Поділіться припущеннями, яким було життя трипільців: що вони знали та вміли, яким було їхнє основне заняття.

Робота з термінами

Археологічна культура – це речові залишки, знайдені під час розкопок, що належать до одного історичного часу й тієї самої території, яким притаманні спільні риси. Подібність форми та оздоблення посуду, типу прикрас, особливостей будівництва жител і рис поховального обряду свідчать про спорідненість цих племен. Назви археологічних культур зазвичай походять від назв місцевостей, де було вперше виявлено типову пам'ятку.

Трипільська культура – це сукупність археологічних пам'яток, що датується 4 – першою половиною 3 тис. до н. е. і яка займала все Лісостепове Правобережжя та Подністров'я – до Дніпра і Чорного моря, а також території сучасної Румунії і Молдови.

Досліджуємо!

Роздивіться ілюстрації. Порівняйте візерунки на трипільському посуді та українських писанках. Поділіться припущеннями, про що свідчить подібність візерунків на зображених предметах.

На землях України в минулі часи жили різні народи. Один з них - **скіфи**. Вони прийшли на наші землі більше двох з половиною тисяч років тому й оселилися на кілька століть у Північному Причорномор'ї. Мали свою державу, владу якої за часів розквіту поширили на Подніпров'я. Про багатства скіфських володарів свідчать археологічні пам'ятки. У кургані Товста Могила на Дніпропетровщині 21 червня 1971 р. було знайдено золоту

прикрасу-пектораль. Знахідка у славила ім'я українського археолога **Бориса Мозолєвського**.

Слово «пектораль», що означає «нагрудний», прийшло з латини. Проте не кожну нагрудну прикрасу називають пектораллю, а лише ту, яку носили володарі давніх країн. Скіфська пектораль, як вважають дослідники, належала цареві. Гідним царя є й коштовний матеріал, з якого виготовлено цю прикрасу, - золото високої проби масою 1150 г, а також її мистецька досконалість. Витвір майстра-золотаря - ніби жива мить радісного й водночас жорстокого степового життя. Картинка радісного пробудження природи - середній ярус пекторалі. А верхня й нижня її частини - два світи, що співіснують у степу. Горішній - світ людей, а нижній - світ тварин. У верхньому ярусі зображено в центрі двох чоловіків, які латають козушину. Навколо них - вервечка свійських тварин із приплодом - символ добробуту й достатку. Нижній ярус втілює одвічну боротьбу за життя між тваринами: коней долають кровожерні грифони, лев і леопард шматують дикого кабана та оленя, пси женуться за зайцем.

Узагальнення. Систематизація.

« Закінчіть думку»

- Значення трипільської культури в історії України полягає в тому.....
- В Україні трипільська культура залишила певні відбитки в культурі нашого народу, такі як.....

Рефлексія.

Скориставшись уявним мікрофоном, доповніть твердження: Раніше я не знав / не знала, що...

Домашнє завдання:

- 1. Прочитайте §11-12**
- 2. Запишіть особливості життя носіїв трипільської та середньостогівської культур за планом на стор. 52.**

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!